

Evolusjonsteorien og skapelsen

Av Trygve Gjedrem

Charles Darwin (1809-1882) lanserte evolusjonsteorien i boken "The Origin of Species" (Om artenes opprinnelse) som kom ut i 1859. I senere arbeid utviklet han teorien videre og kompletterte den. Evolusjonsteorien førte til stor debatt. Ikke minst de kristne reagerte svært negativt, fordi evolusjonsteorien ble oppfattet som et alternativ til skapelsen slik den er beskrevet i Bibelen.

Da Darwin la fram teorien sin om hvorledes artene var dannet, hadde man ikke kjennskap til lovene for nedarving. Evolusjonsteorien er senere blitt omformet og er nå mer i tråd med ny kunnskap. Innenfor naturvitenskapen er det blitt arbeidet mye med disse spørsmålene også for å utvikle evolusjonsteorien videre. Gjennom arkeologiske undersøkelser og ikke minst ved studier av fossiler har man stadig fått ny kunnskap om organismer på jorden til ulike tider.

Innenfor naturvitenskapen er det stort sett akseptert at det er dekning i fakta for evolusjonsteoriens påstand om at livet på jorden har utviklet seg fra encellede organismer til høyerestående planter og dyr. Utviklingen har tatt svært lang tid, trolig flere milliarder år.

De sentrale faktorene i evolusjonsteorien eller teorien om utvikling ved naturlig utvalg er at mutasjoner skaper ny variasjon, og at det naturlige utvalg og genetisk drift skaper nye former.

Evolusjon og tilblivelse av nye arter har ikke noe endelig mål. Det er en prøve- og feilemetode. Noen arter er vellykkede og utvikler seg videre, mens andre ikke er konkurransedyktige og går til grunne etter kortere eller lengre tid.

Kommentarer til evolusjonsteorien

Evolusjonsteorien, slik den blir framstilt i dag,

har flere svake punkter som det er grunn til å peke på.

Det er ikke gitt noen sannsynlig forklaring på hvorledes livet oppstod. Det blir hevdet at det oppstod i en organisk "ursuppe" med mange ingredienser, og at det første livet var i form av virus.

Etter evolusjonsteorien har utviklingen av genetisk mangfold skjedd uten noen form for styring. Sannsynligheten for på slump å komme fram til alle de 2000 enzymene og de 200 000 proteinene som det biologiske livet er bygd opp av, er forsvinnende liten.

Som allerede nevnt er det tre naturlover som i hovedsak er virksomme i utviklingen av mangfoldet i naturen i form av nye arter og stammer:

- Naturlig utvalg
- Genetisk drift
- Mutasjon

Naturlig utvalg fører til endring av genfrekvenser i forbindelse med endringer av miljøet. Når miljøet endrer seg, fører det naturlige utvalget til endring i genfrekvensene, og deretter til endring av genotypefrekvenser som er bedre tilpasset det nye miljøet. På denne måten er det naturlige utvalget retningsbestemt i utviklingsarbeidet sitt. Det naturlige utvalg er sentralt når det gjelder utviklingen av stammer og raser. Det naturlige utvalg skaper ikke nye allel-gener, og fører ikke til endring i kromosomtall.

Genetisk drift kan føre til dramatiske endringer i genfrekvenser uten å være retningsgivende på noen måte. Heller ikke genetisk drift skaper nye allel-gener og fører ikke til endring av kromosomtall. I naturen er det et samspill mellom genetisk drift og naturlig utvalg.

Mutasjoner skaper genetisk variasjon ved å skape nye alleler og kromosomer. Disse nyskapingene er ikke retningsgivende, og de aller fleste er skadelige og blir relativt raskt eliminert av det naturlige utvalg.

En sannsynlig måte arter kan ha blitt dannet på, er dobling av kromosomtall. Det er flere eksempler på at dette kan ha skjedd.

Studiet av fossiler har gitt mange gode argumenter for evolusjonsteorien, og en mengde arter som ikke lever i dag er blitt avdekket. Men studiet av fossiler har ikke avdekket noe nevneverdig antall mellomformer mellom de artene som lever nå. Totalt sett er det svært få funn som kan tenkes å være mellomformer mellom nålevende arter. Dersom artene oppstod fra en systematisk utvikling, skulle en kunne forvente at fossilene ville ha vist serier av overgangsformer fra en art til en annen. Utviklingslæren har ikke kunnet forklare hvorfor mellomformene stort sett er fraværende i funnene av fossiler.

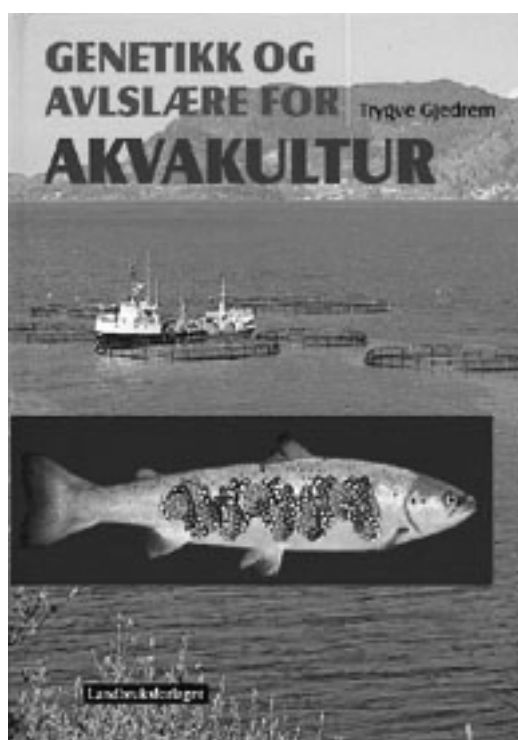
Skapelsen

I Bibelen, i de to første kapitlene av Første Mosebok, finner vi beretningen om hvorledes Gud skapte jorden, om naturlovene og alt livet på jorden, og til slutt skapte han menneskene i sitt bilde. Det hele er forklart på vel to sider.

For de kristne som tror at Bibelen er Guds ord, og at det som står der er sant, er det ingen motsetning i å tro på skapelsen og den naturvitenskapelige kunnskapen slik vi kjenner den i dag. Det naturlige utvalg og genetisk drift regner man med har vært og er virksomme mekanismer for å tilpasse artene til de naturlige forholdene, og man regner dem som særlig viktige når det gjelder å utvikle stammer og raser. Mutasjoner er en realitet, men det er ikke lett å vurdere hvilken rolle de har spilt i utviklingen.

At det er en viss sammenheng mellom arter, og at mange har fellestrekk, tyder på at det hele er skapt av en allmechtig og allvitende Gud. Hos store kunstnere er det ofte fellestrekk i kunstverkene deres, slik at når en kjenner av kunsten ser ett av kunstverkene, kan han ofte si hvem som har laget det. Og det er vanlig at kunstneren setter signaturen sin eller eiendomsmerket sitt på kunstverket han har laget, for å være sikker på at det kan gjenkjennes og skjelnes fra andre. På samme måte kan vi si at Gud har signert skaperverket sitt med DNA-molekylet som sitt eiendomsmerke eller bumerke som han har lagt inn i hver eneste levende celle i alle organismer.

Sentralt i skaperverket slik det er skildret i Bibelen, er at menneskene er skapt i Guds bilde, og at Han gav menneskene en livsånne. Derfor

er mennesket ikke et dyr, men noe mer, og Gud satte menneskene til å forvalte skaperverket.

Trygve Gjedrem er professor ved Norges Landbrukshøgskole og en av nestorene innen fiskeforskningen i Norge. Artikkelen over utgjør kapittel 9 i Gjedrems lærebok "Genetikk og avlslære for akvakultur", Landbruksforlaget 1995. Gjengitt med tillatelse fra forfatteren. Tidligere har han publisert en artikkel i Origo om avlsarbeid (Origo, september 1998, side 11-14).